

Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσω Ειδικών Οικονομικών Ζωνών Αμφιλεγόμενες προσεγγίσεις Η Ελληνική και η Διεθνής εμπειρία

Της Δρος **Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ**

Α. Εισαγωγική προσέγγιση: Οριοθετήσεις και παραδοχές

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση και η σε συνεχή εξέλιξη παρατηρούμενη οικονομική κρίση, όχι μόνο σε επίπεδο ωρισμένων Κρατών, αλλά μάλλον σε παγκόσμια κλίμακα, επαναφέρουν στο προσκήνιο έντονες συζητήσεις, όχι μόνο περί στρατηγικών, πολιτικών, μέτρων και μέσων διαχείρισής τους, αλλά και συζητήσεις περί της ανάγκης «παραγωγής» ανάπτυξης (οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής), ως «αντίδοτου» στην δυσμενή οικονομική συγκυρία.

Τα ζητήματα της ανάπτυξης,¹ τόσο κατά τα αναφερθέντα είδη της, όσο και κατά τον γεωγραφικό προσδιορισμό της, (εθνική, περιφερειακή, τοπική μέσω Τοπικών Δομών²), απετέλεσαν κατά το παρελθόν και αποτελούν και σήμερα μία εκ των πρώτων προτεραιοτήτων όλων των Κρατών, ανεξαρτήτως εφαρμοζόμενου Οικονομικού Συστήματος³, ανεξαρτήτως οικονομικής συγκυρίας, και βεβαίως σε περιόδους οικονομικής κρίσης.⁴, ως η εν εξελίξει.

Ο όρος ανάπτυξη και ιδίως οικονομική, ως γνωστόν, τείνει σε νεώτερες περιόδους να «αντικατασταθεί» ή να «εμπλουτισθεί» με νέο περιεχόμενο ευρύτερης διάστασης, σε σχέση με παλαιότερες προσεγγίσεις.

1. Βλ. (μεταξύ άλλων): Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: *Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους. Μέρος Α'*. Αθήνα, Οκτ. 2007, σ. 10 επόμε.

2. Βλ. Κωνσ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ελλάδα, άλλα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμοι Α' και Β'*. Νέα έκδ. Αθήνα, 2010. Vas. DELIΘΕΟΥ (Επιστ. συμβολή Μ. ΜΑΡΑΚΗ): *e-Local Government. LAP LAMBERT. Berlin, 2011. Άλλα στοιχεία βλ. στο: REVUE EUROPEENNE DE L'ACTION PUBLIQUE. Limoges, N. 1, Mai 2010, p. 3 et suiv.*

3. *Economic System*: Σύνολο νόμων, εθίμων και συνήθων πρακτικών, που διέπουν οικονομικές σχέσεις μεταξύ Κράτους, επιχειρήσεων, (ιδιωτικών) νοικοκυριών. Συνήθως, κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες: ελεύθερη αγορά (καπιταλισμός, ελεύθερη οικονομία), σοσιαλιστική οικονομία (κομμουνισμός, σχεδιαζόμενη οικονομία), μικτή οικονομία).

4. Ως συνήθη αίτια των οικονομικών κρίσεων αναφέρονται εσφαλμένες οικονομικές πολιτικές, διαρθρωτικά προβλήματα, εξωτερικές πιέσεις, δυσμενής οικονομική συγκυρία κ.ά. Συνήθη συμπτώματα μίας οικονομικής κρίσης, (σε επίπεδο Κράτους), είναι μικρή παραγωγή, ανεργία, μειωμένες επενδυτικές δραστηριότητες, διαταραχή του δημοσιονομικού ισοζυγίου, ετεροβαρείς σχέσεις εισαγωγών/εξαγωγών κ.ά.

Η «σύμπτωση» μάλιστα των στόχων της οικονομικής ανάπτυξης και της οικονομικής μεγέθυνσης, παρά την επί μέρους ειδοποιό διαφορά τους,⁵ ωδήγησε στην γενική αποδοχή νέων σκέψεων και πολιτικών οικονομικών δραστηριοτήτων, εδραζομένων επί κοινών παραδοχών, όπως εκείνες του σεβασμού της Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας, της εξασφάλισης ευημερίας για όλους, της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος κ.ά..

Αποτέλεσμα αυτής της νέας οπτικής είναι η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης (sustainable development).

Εν προκειμένω είναι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος «έσυρε» τον χορό των εξελίξεων με την εξέταση οικονομικών στρατηγικών, πολιτικών, μέτρων και μέσων σε σειρά Συνόδων και Επιτροπών, όπως εκείνες της Συνόδου για το Ανθρώπινο Περιβάλλον (1972), της Συνόδου της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (1987), της Συνόδου Κορυφής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (1992), της Ειδικής Συνόδου των Κρατών Μελών του Ο.Η.Ε. για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (1997), της Παγκόσμιας Συνόδου Κορυφής για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (2002), της Διάσκεψης του Ο.Η.Ε. στο Μπαλί, (Δεκέμβριος 2007) κ.ά.

Ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη απαντάται το έτος 1987 στα πλαίσια σχετικής Έκθεσης, της Έκθεσης της Πρωθυπουργού της Νορβηγίας Gro Harlem BRUNDTLAND, υποβληθείσης στην World Commission on Environment and Development (WCED) υπό τον τίτλο: Our Common Future και ορίζεται ως:

«Η ανάπτυξη, η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να μειώνει την δυνατότητα των επόμενων Γενεών να ικανοποιήσουν τις ιδιές τους ανάγκες... Στην ουσία η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μία διαδικασία αλλαγής, στην οποία η εκμετάλλευση των πηγών, η κατεύθυνση των επενδύσεων, ο προσανατολισμός της τεχνολογικής ανάπτυξης και το θεσμικό πλαίσιο ευρίσκονται σε αρμονική σχέση και παρέχουν την δυνατότητα να εκπληρωθούν οι ανθρώπινες ανάγκες και φιλοδοξίες, τόσο στο παρόν, όσο και στο μέλλον... Η διατήρηση και η ορθή συντήρηση του διαθέσιμου φυσικού κεφαλαίου κάθε Χώρας κρίνεται αναγκαία και για τον πρόσθετο λόγο της μεταβίβασής του στις επόμενες Γενεές ούτως, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ικανοποίησης και των ιδικών τους αναγκών ισοτίμως...».

Η Έκθεση BRUNDTLAND απετέλεσε αντικείμενο πολλαπλών συζητήσεων, προβληματισμών, αναλύσεων και ερμηνειών, τόσο σε επίπεδο Επιστημονικό, όσο και σε επίπεδο Πολιτικό, επί μακρόν.

Τελικώς, ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη⁶ υιοθετείται κατά την Διάσκεψη του Ο.Η.Ε. του έτους 1992, όπου μάλιστα η οικονομική ανάπτυξη «συνδέθηκε» και με την ανάγκη παράλ-

5. Βλ. Β. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: *Το νομικό καθεστώς προστασίας ξένων κεφαλαίων και επενδύσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα στην Ελλάδα*. Αθήνα, 1996, σ. 87 επόμεν.: *Οι διαφορές μεταξύ των δύο όρων εντοπίζονται στο στοιχείο, ότι η ανάπτυξη αφορά όχι μόνον στην αύξηση του εισοδήματος, της παραγωγής ή του προϊόντος, αλλά και σε γενικότερες μεταβολές του θεσμικού, τεχνολογικού πεδίου κ.ά., μέσα στο οποίο το εισόδημα, η παραγωγή ή το προϊόν «δημιουργούνται», ενώ η μεγέθυνση σχετίζεται με την αύξηση γενικώς της παραγωγής, την αύξηση του εγκώριου προϊόντος ή την αύξηση του εισοδήματος. Άλλες προσεγγίσεις βλ. στο: Α. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: *Οικονομική ανάπτυξη*. Αθήνα, 1987, σ. 37. Ch. KINDLEBERGER, B. HERRICK: *Οικονομική ανάπτυξη*. Μετ. Φ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ. Αθήνα, 1992, τόμ. Α', σ. 4.*

6. Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: *Τοπική Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση. Θεσμικό Πλαίσιο, Αναπτυξιακά Προγράμματα και Παγκοσμιοποίηση*. Αθήνα, 2002, σ. 192 επόμεν.

λήλης προστασίας του περιβάλλοντος, απετέλεσε μεταγενεστέρως αντικείμενο και άλλων Διεθνών Διασκέψεων κ.ά., αντικείμενο ειδικών Μελετών κ.ά.

Με δεδομένα αυτά τα στοιχεία και με σκοπό την άριστη, *mutatis mutandis*, διαχείριση του ζητήματος της ανάπτυξης επινοήθηκαν και επιστρατεύθηκαν υπό Διεθνών Οργανισμών και Κρατών διάφορες στρατηγικές, πολιτικές, μέτρα και μέσα, με διαφορετικά κατά περίπτωση αποτελέσματα, επιθυμητά ή μη.

Ενδεικτικώς αναφέρονται εδώ οι κρατικές ενισχύσεις προς Ιδιώτες, υπό την ειδικότερη έκφασή τους των κινήτρων, προκειμένου αυτοί να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους σε κάποιο Κράτος.

Σημειώνεται, ότι η έννοια των κρατικών ενισχύσεων απετέλεσε αντικείμενο και πεδίο διαμάχης, ιδίως σε επίπεδο Διεθνών Οργανισμών, Διεθνών Οικονομικών Ενώσεων και Κρατών, όπως και οι έννοιες της ιδιωτικής επένδυσης και των επί μέρους κινήτρων, αφού από την μορφή και το εύρος τους δεν εξαρτάται μόνον το επιδιωκόμενο επιτυχές αποτέλεσμα, δηλαδή «παραγωγή» ανάπτυξης, (οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής), αλλά και η τήρηση ή μη των βασικών κανόνων του υγιούς ανταγωνισμού εντός Εθνικού, Διεθνούς και Παγκοσμίου Περιβάλλοντος, στο μέτρο κατά το οποίο η καλπάζουσα παγκοσμιοποίηση επιτρέπει τέτοιες συμπεριφορές.⁷

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση π.χ. έχει ασχοληθεί συστηματικά με το θέμα των χορηγούμενων από τα Κράτη Μέλη κρατικών ενισχύσεων σε οικονομικές δραστηριότητες Δημοσίων Επιχειρήσεων, Ιδιωτών Επενδυτών κ.ά., μέσω διαφόρων Νομικών Μορφωμάτων, (περί των οποίων γίνεται εν συνεχεία λόγος), ενώ Διεθνείς Οργανισμοί, όπως π.χ. ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, «έχουν εμπλακεί» σε μακροχρόνιες διαβουλεύσεις με τα Κράτη Μέλη τους π.χ. για κοινώς αποδεκτή οριοθέτηση της έννοιας της ιδιωτικής άμεσης ξένης παραγωγικής επένδυσης επί σκοπώ της ανετώτερης διακίνησης κεφαλαίων κ.ά.

Σε σχέση με την οριοθέτηση της έννοιας της κρατικής⁸ ενίσχυσης σημειώνεται εδώ, ότι αυτή έχει επιχειρηθεί το πρώτον σε κείμενο της Πέμπτης Έκθεσης της Επιτροπής επί θεμάτων Ανταγωνισμού εντός της Ένωσης του έτους 1975, όπου και διατυπώνονται επεξηγήσεις του περιεχομένου του άρθρου 87, πρώην 92, παράγρ. 1 της Συνθήκης περί Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Κατ' αυτή, λοιπόν, την προσέγγιση, κρατική ενίσχυση⁹ συνιστά κάθε μέτρο Δημοσιονομικής ή Οικονομικής μορφής, το οποίο ευνοεί την ανάπτυξη ιδιωτικών οικονομικών εν γένει δραστηριοτήτων, και, εξ άλλης πλευράς, δύναται να εκτιμηθεί ως στοιχείο δημιουργίας οικονομικού πλεονεκτήματος, του οποίου η ακριβής οριοθέτηση είναι ιδιαίτερος δυσχερής, δεδομένου, ότι πλεονέκτημα αυτής της μορφής δεν είναι μόνον ό,τι συνίσταται σε θετική παροχή, αλλά και ενέργειες ωφελούσες εμμέσως τον Αποδέκτη τους, (εγγυήσεις δανείων, δωρεάν παραχώρηση δημόσιας έκτασης, υποχρεωτική αγορά προϊόντων υπό Δημοσίων Φορέων κ.ά.).

7. Βλ. *THE ECONOMIST: The World in 2012*. London, 2011, p. 17. *CENTRE D' ETUDES PROSPECTIVES ET D' INFORMATIONS INTERNATIONALES: L' Economie Mondiale 2009*. Paris, 2009, p. 7 et. suiv.

8. Βλ. εν εκτίψει: Β. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: *Ευρωπαϊκοί Αναπτυξιακοί Θεσμοί: Κρατικές ενισχύσεις και ιδιωτικές επενδύσεις*. Αθήναι, Δεκέμβρ. 2008, σ. 45 επόμ.

9. Βλ. άλλα στοιχεία: Β. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: *Ευρωπαϊκοί Αναπτυξιακοί Θεσμοί: Κρατικές ενισχύσεις και ιδιωτικές επενδύσεις*. Αθήναι, Δεκέμβριος 2008, σ. 52 επόμ.

Η ενίσχυση αυτού του τύπου είναι δυνατόν να χορηγηθεί ρητώς μέσω Νομοθετικών, κανονιστικών ή Διοικητικών Πράξεων ή ατύπως μέσω Κρατικών Αρχών (κατά περίπτωση).

Μεταξύ των εν λόγω μέτρων συγκαταλέγονται επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις για δαπάνες επένδυσης ή λειτουργίας μίας οικονομικής οντότητας, εγγυήσεις για την σύναψη και ανάληψη δανείων, η χορήγηση δανείων υπό Τραπεζών υπό ειδικό ευνοϊκό καθεστώς, π.χ. μειωμένα επιτόκια, παροχή ειδικών ενισχύσεων σε αγοραστές προϊόντων ή υπηρεσιών εκ συγκεκριμένων Επιχειρήσεων ή συγκεκριμένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

Εν συναρτήσει με συναφείς όρους, επισημαίνεται, ότι η διάσταση της κρατικής ενίσχυσης είναι ευρύτερη της έννοιας της δωρεάν επιδότησης προς επιχειρηματικώς δρώντες, της επιδότησης του επιτοκίου συναφθέντων δανείων, της μέσω παρέμβασης Κρατικής Οντότητας, (Δημόσιας Υπηρεσίας, Τράπεζας ελεγχόμενης υπό του Κράτους, Τοπικής Δομής κ.ά.) και της σύναψης δανείων υπό ειδικό καθεστώς.

Οι ως άνω οριοθετηθείσες κρατικές ενισχύσεις, τέλος, είναι δυνατόν να διοχετεύονται προς τους όποιους δήποτε αποδέκτες τους, (ανεξαρτήτως εάν αυτοί είναι υπήκοοι του χορηγούντος Κράτους ή όχι, ανεξαρτήτως εάν αυτοί είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, συμπράξεις εταιρειών κ.ά.), με ποικίλους τρόπους απ' ευθείας, ή υπό όρους, π.χ. εγκατάστασης σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, σε Ειδικές Οικονομικές Ζώνες κ.ά.

Β. Οι Ειδικές Οικονομικές Ζώνες ως «εργαλείο» περιφερειακής ανάπτυξης Προσδοκίες και αποτελέσματα

αα. Γενική προσέγγιση

Οι Ειδικές Οικονομικές Ζώνες, (εφεξής Ε.Ο.Ζ.), είναι περιοχές προσδιορισθείσες νομοθετικά, εντός των οποίων οι ασκούμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες διεξάγονται υπό προνομακούς όρους, ποικίλλοντες κατά Κράτος και κατά περίπτωση.

Οι ασκούμενες εντός των Ε.Ο.Ζ. δραστηριότητες είναι δυνατόν να προσδιορίζονται άπαξ διά της νομοθετικής οδού ή κατά διακριτική ευχέρεια υπό Συλλογικού Κυβερνητικού Οργάνου, (π.χ. Υπουργικού Συμβουλίου), ή υπό μονομελούς Κυβερνητικού ή Διοικητικού Οργάνου, για συγκεκριμένη ή μη χρονική περίοδο.

Στις τρεις τελευταίες περιπτώσεις η ευχερέστερη και ταχύτερη λήψη αποφάσεων «εξοπλίζει» τις Ε.Ο.Ζ. με περισσότερα πλεονεκτήματα, λόγω της δυνατότητας προσαρμογής σε νέες συνθήκες, εξυπηρέτησης ad hoc, αναγκών κ.λ.

Συνήθως, οι Ε.Ο.Ζ. χρησιμοποιούνται για την διευκόλυνση της εκμετάλλευσης συγκεκριμένων πλεονεκτημάτων γεωγραφικών περιοχών, (θεματική Ε.Ο.Ζ.), για την προσέλκυση άμεσων επενδύσεων, ιδίως ξένων, για την υποστήριξη τοπικών επιχειρηματικών εν γένει δραστηριοτήτων, για την μέσω νέων οικονομικών δραστηριοτήτων «παραγωγή» περιφερειακής ανάπτυξης, και κατ' ακολουθία μείωσης της ανεργίας, για την εντός αυτών εγκατάσταση Τεχνολογικών Πάρκων κ.ά.

Οι προβλεπόμενοι προνομακοί όροι άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός των Ε.Ο.Ζ. περιλαμβάνουν διοικητικά, οικονομικά, κ.ά. κίνητρα, όπως, (μεταξύ άλλων):

Ειδική διαδικασία έκδοσης διοικητικής άδειας εγκατάστασης.

Ηλεκτρονική διαχείριση διαδικασιών.

Τήρηση βιβλίων και λοιπών φορολογικών στοιχείων, όπως αυτά προβλέπονται από την νομοθεσία του Κράτους υποδοχής, αλλά σε νόμισμα της επιλογής του επενδύοντος.

Διευθέτηση δικαστικών διαδικασιών εντός συγκεκριμένων χρονικών ορίων υπό προκαθορισμένης βαθμίδας δικαιοδοτικών Οργάνων κ.ά.

Ειδικές ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος, συνήθως μηδενική φορολογία κατά την πρώτη δεκαετία.

Απαλλαγές εκ των φόρων πάσης κατηγορίας κατά την αγορά ακινήτων εντός της Ειδικής Οικονομικής Ζώνης.

Απαλλαγές εκ του Φ.Π.Α. αγορών πρώτων υλών, υπηρεσιών κ.ά.

Δυνατότητα (υπό προϋποθέσεις) δωρεάν χρήσης υποδομών εντός της Ειδικής Οικονομικής Ζώνης.

Μείωση κατά το 1/2 ή 1/3 των συνήθων δασμών εισαγωγής σε περίπτωση προώθησης αγαθών εκ της Ειδικής Οικονομικής Ζώνης προς την ενδοχώρα του Κράτους υποδοχής κ.ά.

Σε σχέση με τα μειονεκτήματα της εγκατάστασης εντός Ε.Ο.Ζ. αναφέρονται:

Η (ενδεχόμενη) απαίτηση του Κράτους υποδοχής υποβολής πολλαπλών δικαιολογητικών ως προϋπόθεση χορήγησης ειδικής άδειας, εκδιδόμενης από Διοικητικής Αρχής, (Κεντρικής, Περιφερειακής, Τοπικής).

Η καταβολή εφ' άπαξ μεγάλου ειδικού τέλους, (ενιαίου ή κατά περίπτωση).

Ο προσδιορισμός ελαχίστου ποσού επένδυσης κατά την αρχική εγκατάσταση, με ενδεχόμενη υποχρέωση περαιτέρω αύξησης του επενδυθέντος ποσού μετά πάροδο αριθμού ετών.

Η τυχόν απαίτηση υποχρεωτικής αξιοποίησης νέων τεχνολογιών.

Ο διοικητικός προσδιορισμός των ασκηθησομένων δραστηριοτήτων εντός εκάστης Ε.Ο.Ζ.

Ο καθορισμός ελαχίστου αριθμού εργαζομένων.

Η απαγόρευση άσκησης εκτός Ε.Ο.Ζ. της εντός αυτής ασκούμενης δραστηριότητας.

Η απαγόρευση παραγωγής εντός Ε.Ο.Ζ. προϊόντων με υψηλό δείκτη επικινδυνότητας, (π.χ. εκρηκτικών).

Η απαγόρευση άσκησης δραστηριοτήτων απτομένων της Εθνικής Άμυνας και της Δημόσιας Διοίκησης του Κράτους εγκατάστασης.

Το ανομοιογενές των παρεχόμενων «προνομιών» σε ομοειδείς Ζώνες.

Ο περιορισμός των προβλεπόμενων κρατικών ενισχύσεων εντός των ορίων «της συμβατής» ενίσχυσης προς το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (προς αποφυγή «νοθείας» του υγιούς ανταγωνισμού), κ.ά.

Η διεθνής εμπειρία καταγράφει διάφορες μορφές Ε.Ο.Ζ. εγκαθιδρυθείσες υπό διαφόρων Κρατών, (Ιρλανδίας, Ουγγαρίας, Τσεχίας, Ν. Κορέας, κ.ά.), κατά περιόδους και ποικιλία παρεχόμενων προνομιών υπέρ επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ασκούμενων εντός αυτών, με ετερόκλητα αποτελέσματα, δεδομένου, ότι, τα εκ της δημιουργίας Ε.Ο.Ζ. αναμενόμενα αποτελέσματα δεν εξαρτώνται μόνον εκ των εμπλεκόμενων εντός εθνικών ορίων, (Κράτους και Ιδιωτών Επιχειρηματιών), αλλά και εκ της κρατούσης εκάστοτε διεθνούς συγκυρίας, πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής.

Όπως ενδεικτικώς αναφέρονται τα εξής για σειρά Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όχι εκ των πλέον οικονομικώς εύρωστων, προηγουμένης σχετικής αναφοράς περί Ελλάδος.

Τα εν λόγω Κράτη επελέγησαν διότι «εμφανίζουν» εγγενείς αδυναμίες και ενδογενή προβλήματα τύπου Ελλάδος και επομένως η μετ' αυτών «σύγκριση» «των καθ' ημάς» ισχυόντων είναι ευχερέστερη και ίσως επωφελής.

ββ. Η Ελληνική εμπειρία: άτολμες ρυθμίσεις

Οι Ελληνικές Κυβερνήσεις, παρά το γεγονός, ότι εγνώριζαν την απροθυμία προσέλευσης Επενδυτών είτε εκ της ημδαπής, είτε εκ της αλλοδαπής, για σειρά λόγων, (όπως π.χ. έλλειψη «επενδυτικού κλίματος», συνεχείς μεταβολές της νομοθεσίας περί επενδύσεων, δυσμενής οικονομική συγκυρία κ.ά.), «δεν ετόλμησαν» να προωθήσουν καινοτόμες ρυθμίσεις επί του θέματος, μη αγνοούμενου εννοείται του κινδύνου αλυσιτελούς εφαρμογής, όπως π.χ. οι Ειδικές Οικονομικές Ζώνες, αλλά εφάρμοσαν αποσπασματικές τακτικές.

Ενδεικτικώς αναφέρονται εδώ οι ρυθμίσεις του Ν. 2601/1998 Περί ενισχύσεων ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Χώρας, του Ν. 3299/2004 Περί κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή ανάπτυξη και του Ν. 3908/2011 Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη.

Ο Ν. 2601/1998 περιλαμβάνει πρωτίστως φορολογικές απαλλαγές, απέβλεπε κατά την κυβερνητική άποψη στην ενίσχυση στρατηγικών τομέων της Οικονομίας, στην βελτίωση των όρων ανταγωνιστικότητάς της, στην αύξηση της απασχόλησης κ.ά.

Κατά τις προσεγγίσεις της Αντιπολίτευσης¹ ο νόμος εισήγαγε πολλές γραφειοκρατικές διαδικασίες, υπεβοήθησε την δημιουργία συνθηκών αθέμιτου ανταγωνισμού, αγνόησε τον πρωτογενή τομέα κ.ά.

Ο νόμος, πέραν των άλλων, προέβλεπε και ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης, περί των οποίων οι σχετικές ρυθμίσεις έχουν ως εξής:

Με Προεδρικά Διατάγματα (Π.Δ.), τα οποία εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, καθώς και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, και στα πλαίσια ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, είναι δυνατόν να θεσπίζονται ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης Περιφερειών της Χώρας ή τμημάτων τους ή ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων ή ιδιωτικών επενδύσεων, ιδιάζουσας σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της Χώρας. Για την έκδοση κάθε Π.Δ. πρέπει να έχει προηγηθεί η εκπόνηση ειδικής μελέτης σκοπιμότητας, μέσω της οποίας να τεκμηριώνονται τα ανωτέρω.

Με τα Π.Δ. καθορίζεται η διάρκεια του κάθε ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης, οι Υπηρεσίες ή Φορείς στους οποίους υποβάλλονται οι αιτήσεις υπαγωγής σε αυτό, καθώς και οι προθεσμίες υποβολής των αιτήσεων αυτών, το ποσό επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, που εγκρίνονται συνολικώς στα πλαίσια του συγκεκριμένου ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης και για όλη την διάρκειά του, καθώς και η κατανομή του ποσού αυτού κατά Υπηρεσία ή Φορέα εφαρμογής και και κατά χρονική περίοδο υποβολής των αιτήσεων. Επίσης, καθορίζονται το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής, τα ποσοστά επιχορήγησης, επιδότησης τόκων, το ποσοστό επιδότησης χρηματομισθωτικής μίσθωσης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Συνέχεια σε επόμενο τεύχος

1. Βλ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Τόμος Γ'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2005, σ. 90 επόμε.*